

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 255/2023-36

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Emíliou Korčekovou, advokátkou, Malacká cesta 5680/2B, Pezinok, proti postupu Okresného súdu Bratislava I v konaní sp. zn. 9C/165/2012 v období po právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. III. ÚS 229/2016-33 zo 4. októbra 2016 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní sp. zn. 9C/165/2012 v období po právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. III. ÚS 229/2016-33 zo 4. októbra 2016 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadosťučinenie **1 000 eur**, ktoré **je** Mestský súd Bratislava IV **povinný** vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
3. Mestský súd Bratislava IV **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **410,92 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 23. novembra 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní sp. zn. 9C/165/2012 (ďalej aj „napadnuté konanie“) a postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní sp. zn. 5Co/137/2022. Sťažovateľ navrhuje prikázať okresnému súdu a krajskému súdu konať bez zbytočných prietáhov, požaduje tiež finančné zadost'učinenie vo vzťahu k okresnému súdu vo výške 5 000 eur a vo vzťahu ku krajskému súdu vo výške 2 500 eur.

2. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 255/2023-21 z 11. mája 2023 prijal na ďalšie konanie sťažnosť sťažovateľa v časti namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní sp. zn. 9C/165/2012 v období po právoplatnosti nálezú ústavného súdu č. k. III. ÚS 229/2016-33 zo 4. októbra 2016.

II.

Skutkové východiská

3. Na základe žaloby sťažovateľa prebieha od 11. septembra 2012 na okresnom súde pod sp. zn. 9C/165/2012 konanie proti Slovenskej republike o zaplataenie nemajetkovej ujmy 18 569,90 eur s príslušenstvom podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

4. Ústavný súd nálezom č. k. III. ÚS 229/2016-33 zo 4. októbra 2016, právoplatným 30. novembra 2016 konštatoval porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní sp. zn. 9C/165/2012 a prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov. Sťažovateľovi voči okresnému súdu priznal finančné zadost'učinenie vo výške 500 eur.

5. Okresný súd rozsudkom z 3. novembra 2016 žalobu sťažovateľa zamietol.

6. Okresnému súdu bolo 8. novembra 2016 doručенé dovolanie sťažovateľa proti uzneseniu krajského súdu z 19. júla 2015 o jeho námietke zaujatosti voči zákonnej sudkyni. Okresný súd 12. januára 2017 vyzval sťažovateľa na zaplataenie súdneho poplatku za dovolanie. Súdny poplatok sťažovateľ uhradil 15. marca 2017 a okresný súd dovolanie zaslal žalovanej 10. apríla 2017.

7. Medzičasom, 1. februára 2017, sťažovateľ podal aj odvolanie proti rozsudku okresného súdu.

8. Okresný súd vec predložil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) na rozhodnutie o dovolaní 4. júla 2017. Najvyšší súd uznesením č. k. 6Cdo/117/2017 z 31. júla 2017, právoplatným 10. októbra 2017 dovolanie sťažovateľa odmietol. Spis bol okresnému súdu vrátený 30. augusta 2017.

9. Okresný súd 12. januára 2018 vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku za odvolanie proti rozsudku okresného súdu. Sťažovateľ zaplatil súdny poplatok 26. februára 2018, následne okresný súd 11. mája 2018 predložil vec krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní. Krajský súd rozsudkom č. k. 5Co/113/2018-181 z 19. júna 2018 (ďalej len „prvý rozsudok krajského súdu“) potvrdil rozsudok okresného súdu.

10. Proti prvému rozsudku krajského súdu sťažovateľ podal 25. októbra 2018 dovolanie. Okresný súd 13. mája 2019 vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku za dovolanie a zaslal dovolanie žalovanej na vyjadrenie. Sťažovateľ 4. júna 2019 požiadal o oslobodenie od súdneho poplatku za dovolanie. Okresný súd v nadväznosti na žiadosť sťažovateľa vyzval sťažovateľa na preukázanie jeho majetkových pomerov. Sťažovateľ na výzvu okresného súdu v súdom stanovenej lehote nereagoval a okresný súd uznesením 31. januára 2020 sťažovateľovi oslobodenie od súdneho poplatku nepriznal. Proti predmetnému uzneseniu okresného súdu sťažovateľ podal 27. februára 2020 sťažnosť. O sťažnosti rozhodol okresný súd uznesením z 9. marca 2020 tak, že ju zamietol.

11. Okresný súd predložil vec najvyššiemu súdu na rozhodnutie o dovolaní sťažovateľa proti prvému rozsudku krajského súdu 8. júna 2020. Najvyšší súd uznesením č. k. 6Cdo/88/2020 z 19. augusta 2022 prvý rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

12. Okresný súd vec predložil krajskému súdu na opätovné rozhodnutie o odvolaní proti rozsudku okresného súdu 20. septembra 2022. Krajský súd rozsudkom č. k. 5Co/137/2022 z 29. novembra 2022 (ďalej len „druhý rozsudok krajského súdu“) rozsudok okresného súdu potvrdil.

13. Proti druhému rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ 20. marca 2023 dovolanie.

14. Okresný súd 3. apríla 2023 rozhodol o výške trov odvolacieho konania.

III.

Argumentácia sťažovateľa

15. Konanie o žalobe sťažovateľa ako celok trvá extrémne dlho, a to 10 rokov a 3 mesiace. Dosiaľ nie je právoplatne rozhodnuté v merite veci na okresnom súde a ani na krajskom súde, nie je právoplatne rozhodnuté o trovách pôvodného konania, o trovách odvolacieho konania a ani o trovách dovolacieho konania tak, ako to nariadil najvyšší súd. Sťažovateľ k vzniku priet'ahov neprispel. Vec je po právnej a skutkovej stránke jednoduchá, pre sťažovateľa má však mimoriadny význam. Doterajšia ochrana práv sťažovateľa v napadnutom konaní vinou okresného súdu nebola a nie je rýchla a účinná, okresný súd koná neefektívne. Okresnému súdu už bolo skorším nálezom ústavného súdu prikázané konať bez zbytočných priet'ahov.

IV.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľa

IV.1. Vyjadrenie okresného súdu:

16. Okresný súd uviedol, že ústavná sťažnosť sa javí prinajmenšom ako špekulatívna, berúc zreteľ na osobu sťažovateľa, ktorý má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa a dlhoročné skúsenosti so súdnymi konaniami, keďže okresný súd eviduje približne 110 súdnych konaní, ktoré

ako žalobca inicioval sťažovateľ. Okresný súd zároveň v plnom rozsahu poukázal na vyjadrenie zákonnej sudkyne.

17. Zákonná sudkyňa konštatovala, že sťažovateľ nepodal sťažnosť predsedovi súdu, ani sa žiadnym iným spôsobom nedomáhal ochrany svojich práv. Ústavnú sťažnosť preto považuje za neprípustnú. Sťažovateľ len na okresnom súde podal ako žalobca 119 súdnych žalôb, ktorými sa domáha náhrady škody proti Slovenskej republike, čím doslova zahltil súd nedôvodnými žalobami.

IV.2. Replika sťažovateľa:

18. Sťažovateľ uviedol, že ústavná sťažnosť je dôvodná a vo svetle okolností danej veci nie je zneužitím práva. S argumentáciou okresného súdu sa nestotožňuje.

V.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

19. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdenie o existencii zbytočných prietahov v napadnutom konaní zapríčinených okresným súdom. Napadnuté konanie trvá viac ako 10 rokov, dosiaľ nie je skončené. Okresnému súdu bolo už v roku 2016 ústavným súdom prikázané konať bez zbytočných prietahov.

20. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv neexistuje zásadnejšia odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).

21. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a tiež práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04).

22. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľa.

23. Zbytočné prietahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou orgánu verejnej moci, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, t. j. takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty strán konania (m. m. II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

24. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že predmet napadnutého konania, ktorým je zaplatenie 18 569,90 eur s príslušenstvom z titulu nesprávneho úradného postupu v exekučnom konaní, nevykazuje znaky zvýšenej skutkovej a právnej zložitosti veci.

25. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v napadnutom konaní, ústavný súd uvádza, že sťažovateľ v priebehu napadnutého konania využíval svoje procesné oprávnenia (napr. odvolanie voči rozsudku okresného súdu, sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu o nepriznaní oslobodenia od súdneho poplatku), čo mu nemožno pričítať na ťarchu. Sťažovateľ však v prípade dovolania proti prvému rozsudku krajského súdu požiadal o oslobodenie od súdneho poplatku za dovolanie, pričom na nadväzujúcu výzvu okresného súdu na preukázanie svojich majetkových pomerov nijako nereagoval.

26. Pokiaľ ide o samotný postup okresného súdu, tento ústavný súd vyhodnotil ako poznačený neefektívnou činnosťou a nečinnosťou. Od právoplatnosti ostatného nálezu ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 229/2016, t. j. od 30. novembra 2016, napadnuté konanie prebieha (v čase podania v poradí druhej ústavnej sťažnosti) ďalších takmer 6 rokov. V priebehu týchto 6 rokov sa vec sťažovateľa nenachádzala v dispozičnej sfére okresného súdu v dôsledku námietky zaujatosti či opravných prostriedkov prejednávaných krajským súdom a najvyšším súdom v obdobiach od 4. júla 2017 do 30. augusta 2017, od 11. mája 2018 do 26. júla 2018, od 8. júna 2020 do 10. augusta 2022 a od 20. septembra 2022 do 30. decembra 2022, teda cca 2 roky a 10 mesiacov. Okresný súd počas zvyšných takmer troch rokov vykonával administratívne úkony súvisiace s opravnými prostriedkami sťažovateľa a rozhodoval o jeho žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov. V tomto období mal okresný súd vzhľadom na už ústavným súdom uložený príkaz konať bez zbytočných prieťahov postupovať s náležitou pozornosťou, teda efektívnejšie. Dlhšie obdobia nečinnosti možno identifikovať v čase od podania dovolania sťažovateľa proti prvému rozsudku okresného súdu (25. októbra 2018) do výzvy okresného súdu na zaplatenie súdneho poplatku za dovolanie (13. mája 2019) a v čase od podania žiadosti sťažovateľa o oslobodenie od súdneho poplatku 4. júna 2019 do výzvy okresného súdu na preukázanie majetkových pomerov sťažovateľa (12. novembra 2019).

27. Okresný súd k sťažnosti argumentoval nevyčerpaním právnych prostriedkov na ochranu sťažovateľových základných práv (napr. sťažnosť predsedovi okresného súdu podľa zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov). V tomto smere ústavný súd poukazuje na ustálenú judikatúru EŠLP, ktorý opakovane vyslovil, že sťažnosť predsedovi súdu nemožno považovať za účinný prostriedok nápravy (pozri napr. rozsudok Ištván a Ištvánová proti Slovenskej republike z 12. 6. 2012, rozsudok Bednár proti Slovenskej republike z 8. 10. 2013 a iné). Uvedený právny názor si pod vplyvom štrasburskej judikatúry osvojil i ústavný súd (napr. I. ÚS 103/2019). Ústavný súd zdôrazňuje, že okresnému súdu bol v napadnutom konaní už skorším nálezhom ústavného súdu č. k. III. ÚS 229/2016-33 zo 4. októbra 2016 uložený príkaz konať bez zbytočných prieťahov. Vyžadovanie iniciatívy zo strany sťažovateľa na odstránenie prieťahov v konaní už len s poukazom na túto skutočnosť nie je namieste.

28. Po zohľadnení celkovej dĺžky napadnutého konania a komplexnom posúdení všetkých okolností daného prípadu tak ústavný súd dospel k záveru, že postup okresného súdu v napadnutom konaní v období po právoplatnosti nálezu č. k. III. ÚS 229/2016-33 zo 4. októbra 2016 je poznačený

prieťahmi, ktoré je možné kvalifikovať ako zbytočné prieťahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

29. Dňa 1. júna 2023 nadobudol účinnosť zákon č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov (tzv. nová súdna mapa), ktorým bol v čl. VIII zmenený aj zákon č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 371/2004 Z. z.“). Podľa § 18n ods. 2 písm. d) zákona č. 371/2004 Z. z. v znení účinnom od 1. júna 2023 prechádza výkon súdnictva v ostatných veciach z Okresného súdu Bratislava I, Okresného súdu Bratislava II, Okresného súdu Bratislava III a Okresného súdu Bratislava V na Mestský súd Bratislava IV.

30. Napadnuté konanie nie je skončené, keďže okresný súd vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti uviedol, že sťažovateľ proti druhému rozsudku krajského súdu podal dovolanie, ktoré okresný súd doručoval na vyjadrenie protistrane. Do úvahy teda zo strany Mestského súdu Bratislava IV prichádzajú prinajmenšom administratívne úkony (predloženie veci dovolaciemu súdu na rozhodnutie o dovolaní a následné doručovanie rozhodnutia dovolacieho súdu stranám sporu), pričom postupom okresného súdu došlo k porušeniu práv sťažovateľa. Napriek uvedenému ústavný súd Mestskému súdu Bratislava IV neprikázal konať bez zbytočných prieťahov, keďže príkaz bol už okresnému súdu uložený skorším nálezom ústavného súdu č. k. III. ÚS 229/2016-33 zo 4. októbra 2016, a tento sa po prechode výkonu súdnictva vzťahuje aj na Mestský súd Bratislava IV.

31. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

32. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiada o priznanie finančného zadosťučinenia 5 000 eur, ktoré považuje za primerané vzhľadom na okolnosti veci a pochybeniu okresného súdu.

33. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia základného práva (IV. ÚS 210/04).

34. Pri rozhodovaní o finančnom zadosťučinení ústavný súd prihliadal na celkovú dĺžku napadnutého konania, konštatovanú nečinnosť, neefektívnu činnosť okresného súdu, charakter konania, správanie sťažovateľa, ďalšie konkrétne okolnosti prípadu. Ústavný súd považuje za primerané priznať sťažovateľovi finančné zadosťučinenie v sume 1 000 eur za prieťahy v konaní spôsobené postupom okresného súdu, ktoré bude povinný uhradiť Mestský súd Bratislava IV (bod 2 výroku nálezu). Ústavný súd ústavnej sťažnosti vo zvyšnej časti nevyhoviel (bod 4 výroku nálezu).

VI.

Trovy konania

35. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v sume 410,92 eur (bod 3 výroku nálezu). Vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3]. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2022 je 193,83 eur a hodnota režijného paušálu je 11,63 eur. Sťažovateľovi vznikol nárok

na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2022 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti ústavnému súdu). Za repliku sťažovateľa doručенú ústavnému súdu 12. júna 2023 ústavný súd náhradu trov nepriznal, pretože nepriniesla nové skutočnosti alebo informácie, ktoré by ústavnému súdu neboli už skôr známe.

36. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je Mestský súd Bratislava IV povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. júna 2023

Robert Šorl
predseda senátu